

02 06 . 05 . 2019
M.

WPEŁNIŁO
Kancelaria ogólna
Urząd Miejski w Dąbrowie Białostockiej

2592 06.05.2019

Ilość załączników
podpis..... AK

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 29 kwietnia 2019 r.

DWST-WOOS.4021.22.2019.DC

POSTANOWIENIE

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 w związku z art. 144 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 z późn. zm.) oraz art. 89 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996 z późn. zm.), po rozpatrzeniu zażalenia Burmistrza Dąbrowy Białostockiej z dnia 18 marca 2019 r. na postanowienie Podlaskiego Kuratora Oświaty z 6 marca 2019 r. (znak: PSP.542.1.2019) negatywnie opiniujące zamiar likwidacji przez Gminę Dąbrowa Białostocka z dniem 31 sierpnia 2019 r. Szkoły Podstawowej w Nerośnie,

postanawiam utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie

Podlaskiego Kuratora Oświaty.

UZASADNIENIE

W dniu 29 stycznia 2019 r. Rada Miejska w Dąbrowie Białostockiej podjęła uchwałę nr V/41/2019 w sprawie zamiaru likwidacji Szkoły Podstawowej w Nerośnie. W treści uchwały nie wskazano innej szkoły publicznej, w której uczniowie będą mieli możliwości kontynuowania nauki. Wykonując powyższą uchwałę, Burmistrz Dąbrowy Białostockiej, pismem z dnia 1 lutego 2019 r. (znak: OR.0123.1.2019), powiadomił Lubelskiego Kuratora Oświaty o zamiarze likwidacji Szkoły Podstawowej w Nerośnie oraz wystąpił do kuratora o wyrażenie opinii w przedmiotowej sprawie.

Pismem z dnia 7 lutego 2019 r. Podlaski Kurator Oświaty wystąpił do Burmistrza Dąbrowy Białostockiej o uzupełnienie informacji niezbędnych do wydania opinii w przedmiotowej sprawie. W odpowiedzi na powyższe pismo, Burmistrz Dąbrowy Białostockiej, pismem z dnia 20 lutego 2019 r. (znak: OR.0123.1.2019) przekazał wyjaśnienia dotyczące zamiaru włączenia obwodu likwidowanej szkoły do odvodu Szkoły Podstawowej im. Tadeusza Kościuszki w Dąbrowie Białostockiej. Burmistrz Dąbrowy Białostockiej wskazał jako powód zamiaru likwidacji przedmiotowej szkoły przede wszystkim czynnik demograficzny i ekonomiczny. Ponieważ w ww. piśmie Burmistrz Dąbrowy Białostockiej nie odniósł się do kwestii zapewnienia realizacji wychowania przedszkolnego dzieciom uczęszczającym do oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej w Nerośnie, kurator zwrócił się ponownie do Burmistrza o przekazanie stosownych informacji (pismo z dnia 28 lutego 2019 r.; znak: PSP.542.1.2019). W odpowiedzi udzielonej pismem z dnia 1 marca 2019 r. (znak: OR.0123.1.2019) Burmistrz Dąbrowy Białostockiej wskazał, że w przypadku likwidacji Szkoły Podstawowej w Nerośnie dzieci będą mogły korzystać z jednego z dwóch przedszkoli funkcjonujących na terenie gminy: w Różanymstoku bądź w Dąbrowie Białostockiej.

Podlaski Kurator Oświaty w dniu 6 marca 2019 r., postanowieniem (znak: PSP.542.1.2019), negatywnie zaopiniował zamiar likwidacji Szkoły Podstawowej w Nerośnie. Kurator, po dokonaniu oceny zgromadzonego materiału, stwierdził brak zasadności likwidacji szkoły. W ocenie organu I instancji, baza dydaktyczna i rekreacyjno-sportowa, którą dysponuje szkoła jest wystarczająca do realizacji jej statutowych zadań, a nauczyciele posiadają wymagane kwalifikacje, w tym także do pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych. W opinii Kuratora, szkoła sprzyja poczuciu bezpieczeństwa uczniów, indywidualizacji nauczania, a także integracji środowiska lokalnego. Ze sprawdzianu zewnętrznego po klasie IV w roku 2015 uczniowie tej szkoły osiągnęli porównywalne bądź wyższe wyniki niż uczniowie innych szkół w Gminie Dąbrowa Białostocka. Dzieciom uczęszczającym do oddziału przedszkolnego zapewniono warunki pozwalające na realizację podstawy programowej, w tym osobną - wyposażoną w pomoce dydaktyczne - salę lekcyjną w budynku szkolnym w Nerośnie.

Na powyższe postanowienie, Burmistrz Dąbrowy Białostockiej, pismem z dnia 18 marca 2019 r. (znak: PSP.42.1.2019), wniósł zażalenie do Ministra Edukacji Narodowej. W zażaleniu wniesiono o uchylenie zaskarżonego postanowienia i wydanie pozytywnej opinii w sprawie lub ewentualnie uchylenie zaskarżonego

postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania zamiaru likwidacji Szkoły Podstawowej w Nierośnie.

Strona wskazała w zażaleniu, że Podlaski Kurator Oświaty nie dokonał oceny materiału dowodowego, niewłaściwie zinterpretował argumenty merytoryczne strony, a także nie dokonał wszechstronnej oceny okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia. Burmistrz Dąbrowy Białostockiej wskazał, że głównymi przesłankami podjęcia zamiaru likwidacji Szkoły Podstawowej w Nierośnie są: czynnik demograficzny oraz ekonomiczny. Strona podniosła argumenty dotyczące liczby uczniów. Wskazała, że wśród 98 dzieci zameldowanych na terenie obwodu szkoły w Nierośnie i urodzonych w latach 2004-2018, 27 obecnie nie zamieszkuje w tym obwodzie, a 29 uczęszcza lub będzie uczęszczać do szkoły innej niż Szkoła Podstawowa w Nierośnie. Ponadto strona wskazała na wysokie koszty utrzymania i remontów budynku. Jednocześnie Wójt podkreślił zalety Szkoły Podstawowej w Dąbrowie Białostockiej, która jest szkołą z bardzo dobrymi warunkami lokalowymi, w tym zapleczem sportowym i dydaktycznym, a także umożliwia korzystanie przez uczniów z zajęć dodatkowych, opieki świetlicowej, medycznej i pedagogicznej.

Po przeanalizowaniu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, Minister Edukacji Narodowej postanowił utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie Podlaskiego Kuratora Oświaty, z uwagi na poniższe.

Ustawowym obowiązkiem gminy podejmującej zamiar likwidacji szkoły podstawowej jest zapewnienie uczniom kontynuacji edukacji w innej szkole publicznej tego samego typu. Przy czym w orzecznictwie spotkać się można z poglądem, że zapewnienie możliwości kontynuowania nauki oznacza, że proponowane po likwidacji szkoły warunki nauki, wychowania i opieki nie mogą być gorsze od doczasowych i nie trudniejsze ze względu np. na dłuższą drogę dojazdu do szkoły, mniejszą dostępność do opieki świetlicowej i wydłużony czas pobytu w szkole (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 6 lutego 2009 r. sygn. akt I SAWa 1631/08). Podobnie przyjął Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 27 października 2009 r. sygn. akt I OSK 871/09, stwierdzając, że w szczególności przeciwko likwidacji szkoły winny przemawiać pogorszenie warunków nauki uczniów, w tym pogorszenie jakości tej nauki, zwiększenie okresu oczekiwania na dojazd i wydłużenie dojazdu do szkoły, przebywanie dzieci w znacznie przeludnionej świetlicy szkolnej.

Przy czym należy podkreślić, że zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy - *Prawo oświatowe* za działalność szkoły odpowiada jej organ prowadzący, a do zadań organu prowadzącego należy w szczególności:

- zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki;
- wykonywanie remontów obiektów szkolnych oraz zadań inwestycyjnych w tym zakresie;
- wyposażenie szkoły lub placówki w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programów wychowawczo-profilaktycznych, przeprowadzania egzaminów oraz wykonywania innych zadań statutowych.

Wobec powyższego Minister Edukacji Narodowej, w ramach postępowania administracyjnego, zbadał przede wszystkim kwestię zmiany warunków nauczania, wychowania i opieki, w tym kwestię dowożenia uczniów po planowanej likwidacji szkoły.

Jak wynika z akt sprawy Szkoła Podstawowa w Nierośnie mieści się w budynku, który w 2016 roku został wpisany do rejestru zabytków. Wnętrze budynku jest w dobrym stanie, klasy nie są zawilgocone lub zagrzybione. Przeglądy techniczne, w tym kontrola stanu technicznego obiektu budowlanego z dnia 27 marca 2018 r., badanie hydrantów wewnętrznych z kwietnia 2018 r., kontrola stanu technicznego przewodów kominowych i podłączeń wentylacyjnych z dnia 19 października 2018 r., przegląd techniczny aparatów i urządzeń gazowych z dnia 19 października 2018 r., badanie wyłącznika różnicowoprądowego z dnia 4 marca 2015 r., ochrony przeciwporażeniowej z dnia 4 marca 2015 r., rezystancja izolacji w obwodach instalacji elektrycznej z dnia 4 marca 2015 r., wskazują, że budynek znajduje się w zadowalającym stanie, a wymaga jedynie remontu w zakresie m.in. wymiany okien, czy pomalowania blachy dachowej. Jak wynika z *notatki służbowej z przeglądu bazy lokalowej i wyposażenia Szkoły Podstawowej w Nierośnie przeprowadzonej przez pracownika Kuratorium w dniu 20 lutego 2019 r.* wszystkie pomieszczenia szkolne są zadbane i funkcjonalne, a wyposażenie (np. stoły, krzesła) jest w dobrym stanie. W budynku szkoły znajdują się sale lekcyjne, w tym pracownia komputerowa (wyposażona w 8 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu), pracownia biologiczno-fizyczno-chemiczna, sala polonistyczna, sala językowa, sala dla klas młodszych, sala oddziału przedszkolnego i sala gimnastyczna. Ponadto, w szkole jest pomieszczenie, w którym dzieci jedzą drugie śniadanie, szatnia, pokój nauczycielski, gabinet dyrektora, oddzielne toalety dla dziewcząt, chłopców i dla pracowników szkoły. Łącznie, jak wskazał Burmistrz Dąbrowy Białostockiej

przedmiotowa szkoła dysponuje 6 salami lekcyjnymi, biblioteką, pracownią komputerową, salą gimnastyczną, pokojem nauczycielskim, stołówką, szatniami, placem zabaw oraz boiskiem szkolnym. W opinii Ministra Edukacji Narodowej szkoła w Nierośnie posiada odpowiednie warunki do realizacji zadań statutowych tej szkoły, w tym podstawy programowej kształcenia ogólnego.

Odnosząc się do bazy lokalowo - dydaktycznej Szkoły Podstawowej im. Tadeusza Kościuszki w Dąbrowie Białostockiej, czyli szkoły do której mieliby być przeniesieni uczniowie szkoły w Nierośnie po jej likwidacji, należy zauważyć, że – jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego – szkoła ta, w dniu 1 września 2019 r., będzie dysponowała swoją dotychczasową bazą wzbogaconą o bazę lokalowo-dydaktyczną Gimnazjum nr 1 w Dąbrowie Białostockiej. Szkoła Podstawowa w Dąbrowie Białostockiej zatem będzie dysponować wystarczającą liczbą sal lekcyjnych do realizacji obowiązku szkolnego uczniów klas I-VIII oraz obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego dla dzieci pięcioletnich i sześcioletnich, po zwiększeniu liczby odpowiednio uczniów i dzieci w związku z likwidacją szkoły w Nierośnie. Budynek Szkoły Podstawowej w Dąbrowie Białostockiej jest zadbane i estetyczny. Kilka lat temu przeszedł termomodernizację. Przy budynku szkolnym znajdują się dwa place zabaw i zespół boisk wielofunkcyjnych. Szkoła wyposażona jest w kuchnię, stołówkę, aulę, salę gimnastyczną, halę sportową, gabinet opieki przedmedycznej czynny codziennie, czy bibliotekę. Szkoła Podstawowa w Dąbrowie Białostockiej i Gimnazjum nr 1 są oddalone od siebie o około 100 m.

W ocenie Ministra z powyższego wynika, że obie szkoły: zarówno poddana zamiarowi likwidacji – Szkoła Podstawowa w Nierośnie, jak i Szkoła Podstawowa w Dąbrowie Białostockiej, dysponują warunkami lokalowymi dostosowanymi do potrzeb danej szkoły. Należy na marginesie zauważyć, że to do zadań organu prowadzącego szkołę należy zadanie niezwłocznego usunięcia usterek wymienionych w protokole z corocznej kontroli stanu technicznego obiektu budowlanego, gdyż – jak wykazano wyżej - przede wszystkim odpowiada on za zachowanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki. Ponadto, jak wynika z przywoływanego wcześniej protokołu z kontroli budynek Szkoły Podstawowej w Nierośnie pod względem konstrukcyjnym jest w dobrym stanie technicznym, nie stwarza zagrożenia użytkownikom i nadaje się do dalszego użytkowania. W ocenie ministra powyższe argumenty wskazują na zasadność podtrzymania negatywnej opinii Podlaskiego Kuratora Oświaty w sprawie zamiaru likwidacji Szkoły Podstawowej w Nierośnie w zakresie warunków lokalowych przedmiotowej szkoły.

Jak wynika z uzupełnienia do uzasadnienia podjętej przez Radę Miejską uchwały w sprawie zamiaru likwidacji Szkoły Podstawowej w Nierośnie (pismo strony z dnia 20 lutego 2019 r.; znak: OR.0123.1.2019), 98 dzieci urodzonych w latach 2004-2018 zameldowanych jest w obwodzie ww. szkoły, przy czym 29 dzieci uczęszcza lub będzie uczęszczać do innych szkół, a 27 nie zamieszkuje na terenie ww. obwodu. Z prognozy demograficznej przedstawionej przez Burmistrza Dąbrowy Białostockiej i przytoczonej w zaskarżonym postanowieniu wynika, że do Szkoły Podstawowej w Nierośnie w latach szkolnych 2019/2020 – 2023/2024 ma prawo uczęszczać ok. 60 uczniów w wieku 7-15 lat. Niemniej jednak, jeżeli przyjąć dodatkowe uwarunkowania wskazane w ww. piśmie uwzględniające prognozę dyrektora ww. szkoły, to w roku szkolnym 2019/2020 w Szkole Podstawowej w Nierośnie uczyłoby się 15 uczniów w wieku 7-15 lat oraz 9 w oddziale przedszkolnym w wieku 3-6 lat.

Przez wiele lat stan demografii w Polsce miał tendencję zniżkową, jednak analiza danych dotycząca liczby ludności przez ostatnich ok. 20 lat wskazuje, że w tym ogólnym malejącym trendzie - po wyższym urodzeniu w latach 2008–2009 - znowu od roku 2016 następuje ogólny wzrost tej liczby (do poziomu zbliżonego do roku 2007). Ogólnopolski trend nie musi mieć bezpośredniego odzwierciedlenia na stan ludności w poszczególnych gminach, niemniej jednak może wskazywać na potencjalną dodatnią zmianę w najbliższej przyszłości. W przypadku Gminy Dąbrowa Białostocka widać jednak, że od roku 2016 w gminie zaczęło przybywać dzieci urodzonych w danym roku w stosunku do roku poprzedniego. W ocenie Ministra Edukacji Narodowej, sieć szkół podstawowych w gminie powinna zapewnić wszystkim dzieciom zamieszkałym na jej terenie możliwość realizacji obowiązku nauki i obowiązku szkolnego blisko miejsca zamieszkania, a likwidacja przedmiotowej szkoły podstawowej nie jest uzasadniana ze względu na demografię. Liczba uczniów samorządowych szkółach podstawowych powinna zwiększać się w latach kolejnych.

Dane dla gminy Dąbrowa Białostocka przedstawione są w poniższej tabeli.

Tabela 1. Zmiany demograficzne w Gminie Dąbrowa Białostocka w latach 2000-2017. Źródło: ludność: dane GUS, stan w dniu 31 XII danego roku; liczba uczniów: SIO MEN, stan w dniu 30 IX danego roku szkolnego.

GMINA Dąbrowa Białostocka	WIEK DZIECI	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ludność	0	113	108	96	94	80	103	76	80	88	bd
	1	91	99	110	95	96	84	106	77	78	bd
	2	110	129	98	109	92	96	83	105	79	bd
	3	113	100	130	95	104	92	98	79	101	bd
	4	117	95	100	126	94	106	90	93	78	bd
	5	124	101	95	99	123	95	104	90	94	bd
	6	111	93	100	93	99	125	95	103	90	bd
	7	156	96	93	99	89	101	124	93	104	bd
	8	177	119	97	91	98	86	100	121	94	bd
	9	165	128	120	98	91	99	89	98	121	bd
	10	158	131	127	119	94	92	99	88	100	bd
	11	199	114	133	124	118	94	93	99	88	bd
	12	180	154	114	131	119	118	94	91	100	bd
	13	226	185	155	114	131	120	118	93	93	bd
	14	223	171	186	164	114	133	119	117	93	bd
	15	246	172	172	198	153	115	132	119	117	bd
		RAZEM 3-6 LAT	465	389	425	413	420	418	387	365	363
	RAZEM 7-15 LAT	1 730	1 270	1 197	1 138	1 007	958	968	919	910	bd
dane dot. szkół podstawowych*	Liczba szkół	10	9	9	9	8	8	8	8	10	10
	Liczba oddziałów	62	54	52	52	50	52	54	52	58	71
	Liczba uczniów	1 023	717	642	620	582	589	597	533	632	731

*dane dotyczą wszystkich szkół podstawowych funkcjonujących na terenie gminy Dąbrowa Białostocka (łącznie ze specjalnymi szkołami podstawowymi i niesamorządowymi).

Na terenie gminy Dąbrowa Białostocka funkcjonują - oprócz 4 szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest gmina - także 4 szkoły podstawowe, dla których organem prowadzącym są stowarzyszenia. Szkoły te są szkołami publicznymi, dla których zostały wyznaczone obwody. Do szkół tych w roku szkolnym 2018/2019 uczęszcza 148 uczniów (w tym 46 do oddziałów przedszkolnych). Liczba ta stanowi aż 16% wszystkich uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w gminie Dąbrowa Białostocka (licząc bez szkół specjalnych).

W ocenie Ministra wydanie przez gminę zezwoleń na funkcjonowanie czterech - posiadających obwody szkolne - niesamorządowych, publicznych szkół podstawowych, które co do zasady mają korzystnie uzupełniać istniejącą sieć szkół gminnych, nie odzwierciedla ustawowej zasady, zgodnie z którą

prorowadzenie szkół podstawowych jest zadaniem własnym gminy. Ponadto, o korzystnym uzupełnianiu istniejącej sieci szkół można byłoby mówić, gdy np. liczba uczniów w jednej ze szkół samorządowych, lub szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę (np. tych, w miejscowościach Nierośnie, Różanymstoku i Zwierzyńcu Wielkim) byłaby zbyt duża w stosunku do posiadanej bazy dydaktycznej. Zrozumiałe byłoby w takim przypadku udzielenie zezwolenia na prowadzenie niesamorządowej szkoły publicznej, której utworzenie korzystnie wpłynęłoby na warunki nauki uczniów i uzupełniłoby istniejącą sieć szkół gminnych. Prowadzenie 4 szkół gminnych - przy równoczesnym funkcjonowaniu czterech innych szkół publicznych dotowanych z budżetu gminy - oznacza, że wysokość - ponoszonych z budżetu gminy - wydatków bieżących w przeliczeniu na ucznia danej szkoły samorządowej jest wyższa niż w przypadku, gdyby do szkół tych uczęszczała większa liczba uczniów, w tym uczniowie którzy obecnie z urzędu są przyjmowani do szkół dotowanych (należy zauważyć, że im większa kwota wydatków na uczniów szkół samorządowych, tym większa kwota dotacji przekazywanych z budżetu gminy szkołom niesamorządowym). Funkcjonowanie aż 4 szkół niesamorządowych doprowadziło do obniżenia liczby uczniów szkół gminnych i zwiększenia wydatków na te szkoły. W opinii Ministra, istnieje obawa, że gmina może w przyszłości – w przypadku zamiaru likwidacji prowadzonej przez siebie szkoły – używać kwestii niskiej liczby uczniów i relatywnie dużych wydatków na szkoły w przeliczeniu na ucznia, jako argumentu uzasadniającego likwidację szkół lub szkoły (jak ma to miejsce w przedmiotowej sprawie).

Minister uważa, że fakt spełniania obowiązku szkolnego, przez część uczniów zamieszkałych w obwodzie Szkoły Podstawowej w Nierośnie, w innych szkołach nie stanowi przekonującej przesłanki zamiaru likwidacji. Należy zauważyć, że jeśli gmina zezwoliła na funkcjonowanie 4 niesamorządowych szkół publicznych i 4 gminnych, musiała się liczyć z możliwością skorzystania przez rodziców z przysługującego im ustawowego prawa do wyboru dla swoich dzieci szkoły innej niż obwodowa i innej niż publiczna samorządowa. (w roku szkolnym 2019/2020 uprawnionych do realizacji obowiązku szkolnego w Szkole Podstawowej w Nierośnie będzie około 60 uczniów).

Dane dotyczące liczby uczniów, oddziałów we wszystkich ogólnodostępnych szkołach podstawowych w gminie Dąbrowa Białostocka przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Liczba uczniów i liczba oddziałów w szkołach podstawowych funkcjonujących na terenie gminy Dąbrowa Białostocka w latach szkolnych 2016/2017 – 2018/2019. Źródło: system informacji oświatowej, stan w dniu 30 września danego roku.

	2018/2019				2017/2018				2016/2017		
	Struktura klas I-VIII				Struktura klas I-VII				Struktura klas I-VI		
	liczba uczniów	w tym liczba uczniów w oddziale przedszkolnym	liczba uczniów w innych oddziałach	liczba oddziałów	liczba uczniów	w tym liczba uczniów w oddziale przedszkolnym	liczba uczniów w innych oddziałach	liczba oddziałów	liczba uczniów	w tym liczba uczniów w oddziale przedszkolnym	liczba oddziałów
SZKOŁY PODSTAWOWE FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE GMINY DĄBROWA BIAŁOSTOCKA, DLA KTÓRYCH ORGANEM PROWADZĄCYM JEST GMINA											
Szkoła Podstawowa w Dąbrowie Białostockiej*	605	71	87	33,00	629	62	184	34,00	661	57	35,00
Szkoła Podstawowa w Nierośnie	39	14	-	8,00	42	13	-	8,00	32	5	7,00
Szkoła Podstawowa w Różanymstoku*	63	-	-	8,00	62	-	-	7,00	96	-	9,00
Szkoła Podstawowa w Zwierzyńcu Wielkim	75	26	-	10,00	70	25	-	9,00	45	-	7,00
SZKOŁY PODSTAWOWE FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE GMINY DĄBROWA BIAŁOSTOCKA, DLA KTÓRYCH ORGANEM PROWADZĄCYM JEST STOWARZYSZENIE											
Publiczna Szkoła Podstawowa w Bagnach	27	12	-	4,00	22	-	-	0,00	23	1	5,00
Szkoła Podstawowa w Kamiennej Nowej	40	11	-	8,00	34	9	-	7,00	26	2	5,00
Szkoła Podstawowa w Reszkowcach	34	13	-	7,00	25	4	-	6,00	21	1	5,00
Szkoła Podstawowa w Suchodolinie	47	10	-	6,00	44	14	-	5,00	31	7	4,00

*w roku szkolnym 2016/2017 łącznie z liczbą uczniów i liczbą oddziałów w gimnazjum odpowiednio w Dąbrowie Białostockiej i Różanymstoku.

Tabela 3. Liczba uczniów i oddziałów w poszczególnych klasach w szkołach podstawowych funkcjonujących na terenie gminy Dąbrowa Białostocka, dla których organem prowadzącym jest gmina w roku szkolnym 2018/2019. Źródło: system informacji oświatowej, stan w dniu 30

	Szkoła Podstawowa im Tadeusza Kościuszki w Dąbrowie Białostockiej	Szkoła Podstawowa w Nierośnie	Szkoła Podstawowa w Różanym-stoku	Szkoła Podstawowa w Zwierzyńcu Wielkim	SP W DĄBROWIE BIAŁOSTOCKIEJ PO PRZENIESIENIU UCZNIÓW	
					LICZBA UCZNIÓW	LICZBA UCZNIÓW NA ODDZIAŁ
LICZBA UCZNIÓW OGÓŁEM	447	25	63	49	472	
klasa I						19,33
liczba uczniów	54	4	2	4	58	
liczba oddziałów	3	1	1	1	3	
klasa II						19,33
liczba uczniów	55	3	8	5	58	
liczba oddziałów	3	1	1	1	3	
klasa III						24,00
liczba uczniów	23	1	5	4	24	
liczba oddziałów	1	1	1	1	1	
klasa IV						25,00
liczba uczniów	75	0	11	10	75	
liczba oddziałów	4	0	1	1	3	
klasa V						23,75
liczba uczniów	87	8	6	6	95	
liczba oddziałów	4	1	1	1	4	
klasa VII						21,67
liczba uczniów	65	0	11	7	65	
liczba oddziałów	3	0	1	1	3	
klasa VIII						16,00
liczba uczniów	44	4	11	7	48	
liczba oddziałów	3	1	1	1	3	

Dodatkowym, ale również ważnym aspektem rozpatrywania przedmiotowej sprawy jest los dzieci uczęszczających do oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej w Nierośnie. Burmistrz Dąbrowy Białostockiej przede wszystkim nie przedstawił konkretnej placówki, która miałaby te dzieci przyjąć, ale także nie określił sposobu organizacji dowożenia tych dzieci. Burmistrz Dąbrowy Białostockiej w piśmie z 1 lutego 2019 r występując o opinię kuratora, posłużył się w tej kwestii jedynie ogólnikami. Tymczasem, w ocenie ministra, powyższe

właśnie stanowi jedną z kluczowych kwestii przy planowaniu likwidacji oddziału przedszkolnego funkcjonującego przy Szkole Podstawowej w Nerośnie, także. Obecnie do oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej w Nerośnie uczęszcza 14 dzieci. W roku szkolnym 2017/2018 dzieci tych było 13, a w roku szkolnym 2016/2017 - tylko 5. Powyższe oznacza, w ocenie Ministra, wzrost i stabilizację liczby dzieci w oddziale przedszkolnym a w efekcie także i możliwy wzrost i stabilizację uczniów Szkoły Podstawowej w Nerośnie, na co wskazują także – przedstawione wyżej – dane demograficzne. W roku szkolnym 2018/2019 w przedszkolu w Dąbrowie Białostockiej liczba dzieci wynosi 130 (w 6 oddziałach), a w przedszkolu w Różanymstoku – 26 (w 2 oddziałach). Oczywistym jest, że małe dzieci, które rozpoczęły edukację przedszkolną w małym, kameralnym oddziale przedszkolnym w Nerośnie, umiejscowionym w okolicy domu rodzinnego, gdzie występuje indywidualizacja podejścia wychowawcy do każdego dziecka, będą wykazywać trudności z przystosowaniem się do nowego miejsca. Ponadto w przypadku likwidacji Szkoły Podstawowej w Nerośnie wraz z oddziałem przedszkolnym, niektórzy rodzice mogą zrezygnować z przysługującego im prawa do korzystania przez ich dzieci w wychowania przedszkolnego np. z uwagi na liczbę dzieci wielokrotnie przewyższającą liczbę dzieci w dotychczasowym oddziale przedszkolnym, a także konieczność dowożenia swoich dzieci do Dąbrowy Białostockiej. Burmistrz Dąbrowy Białostockiej, jak wskazano poniżej, nie zaproponował szczególnych warunków dowożenia dla dzieci w wieku 3 – 4 lata. Lecz, w przypadku organizacji przez gminę dowozu dla dzieci nieuprawnionych do niego, korzystanie z takiego transportu także może obniżać poczucie bezpieczeństwa zarówno dzieci, jak i ich rodziców.

Odnosząc się szczegółowo do kwestii dowozu uczniów po likwidacji dotychczasowej Szkoły Podstawowej w Nerośnie należy przypomnieć, że dowożenie dzieci do szkoły powoduje wydłużenie czasu spędzanego przez ucznia poza domem, co nie jest korzystne dla budowania więzi rodzinnych. Na wydłużenie czasu pobytu ucznia poza domem ma wpływ kilka czynników: odległość domu rodzinnego dziecka od punktu z którego odjeżdża autobus, długość trasy, liczba przystanków oraz czas oczekiwania na lekcje po przyjeździe do szkoły i czas oczekiwania na autobus po zakończonych lekcjach. Zgodnie z deklaracją zawartą w piśmie z 20 lutego 2019 r. przedstawiającą uzasadnienie do uchwały Rady Miejskiej Dąbrowy Białostockiej, uczniom zostanie zapewniony bezpłatny dowóz wraz z opieką do Szkoły Podstawowej w Dąbrowie Białostockiej. Długość drogi między Szkołą Podstawową w Dąbrowie Białostockiej i Szkołą Podstawową w Nerośnie wynosi ok. 7 km, a od miejscowości najdalej położonej w obwodzie Szkoły Podstawowej w Nerośnie –

ok. 10 km. Jak wskazuje Burmistrz Dąbrowy Białostockiej trasa dowozu zostanie wyznaczona w taki sposób, że wyniesie ok. 14 km, a czas poświęcony na podróż nie będzie przekraczać 25 minut. Przewóz będzie odbywać się autobusem szkolnym własnym lub innego przewoźnika, który zostanie wyłoniony w drodze przetargu nieograniczonego. Jak deklaruje strona, każdemu dowożonemu dziecku zapewniona będzie opieka w świetlicy szkolnej. Według ww. pisma czas oczekiwania na zajęcia po przyjechaniu do szkoły wyniesie od 10 do 15 minut, natomiast odwóz uczniów po zajęciach planowany jest po 6 i 8 godzinach lekcyjnych. W momencie zaistnienia takiej potrzeby odwóz mógłby być także zorganizowany po 7 godzinie lekcyjnej. Powyższe oznacza, w opinii Burmistrza, że czas pobytu dzieci poza domem wynosiłby od 6 do 8 godzin w zależności od rozkładu zajęć szkolnych i zajęć pozalekcyjnych.

Burmistrz Dąbrowy Białostockiej nie określił szczególnie organizacji dowozu dzieci w wieku przedszkolnym, a organizacja dowozu przedstawiona przez stronę dotyczy wszystkich dzieci łącznie, bez rozbicia na poszczególne miejscowości w których mieszkają uczniowie likwidowanej szkoły.

Zgodnie z art. 32 ust. 3 *ustawy – Prawo oświatowe*, droga dziecka sześciolatniego spełniającego obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego i dziecka pięcioletniego realizującego prawo do korzystania z wychowania przedszkolnego, z domu do m.in. publicznego przedszkola, oddziału przedszkolnego w publicznej szkole podstawowej nie powinna przekraczać 3 km. Jeżeli droga ta przekracza 3 km, obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dziecka albo zwrot kosztów przejazdu dziecka i opiekuna środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice.

W ocenie Ministra, jak wskazano wyżej, zapewnienie dowozu do miejsca oddalonego o ok. 7 km, w którym dzieci mogą realizować obowiązek szkolny, obowiązek nauki, obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego lub realizować prawo do korzystania z wychowania przedszkolnego, nie stanowi poprawy warunków nauki. W przypadku dzieci 3, 4-letnich co do których gmina nie ma obowiązku organizacji dowozu do wskazanego przedszkola, obciążenie to musieliby przejąć rodzice. Czas, który uczniowie poświęciłiby na dojście do punktu zbiorczego, oczekiwanie na autobus, wydłużenie czasu dojazdu do szkoły, a także przebywanie w świetlicy, w której będzie dużo większa liczba uczniów oczekująca na kurs powrotny do domu, jest nieadekwatny do korzyści płynących z uczęszczania do szkoły, czy oddziału przedszkolnego w niedalekiej odległości od domu. Minister Edukacji Narodowej zgadza się z opinią

Podlaskiego Kuratora Oświaty, iż położenie szkoły w pobliżu domu rodzinnego ma istotne znaczenie dla poczucia bezpieczeństwa szczególnie dzieci w młodszych wiekach.

Z uwagi na małą liczebność uczniów w oddziałach, nauczanie w Nierośnie odbywa się w systemie klas łączonych. Jak stanowi ustawa – Prawo oświatowe, w szkołach działających w szczególnie trudnych warunkach demograficznych lub geograficznych, w zakresie danego etapu edukacyjnego dopuszcza się organizację nauczania w klasach łączonych. Kwestia nauczania w klasach łączonych, od 1 września 2017 r., została uregulowana na poziomie ustawy - art. 96 ust. 4 ustawy Prawo Oświatowe oraz na poziomie rozporządzenia. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U. z 2017 r. poz. 649), jeżeli w szkole podstawowej jest organizowane nauczanie w klasach łączonych, to:

- w klasach I – III można prowadzić łączone zajęcia z innymi klasami w zakresie całej edukacji muzycznej, plastycznej i wychowania fizycznego;
- w klasach II i III połowę wymiaru godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych można prowadzić z zastosowaniem łączenia tych klas z innymi klasami;
- w klasach IV-VII co najmniej połowę wymiaru godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, z wyjątkiem muzyki, plastyki i wychowania fizycznego, prowadzi się bez łączenia tych klas z innymi klasami;
- obowiązkowe zajęcia edukacyjne w klasie VIII, z wyjątkiem wychowania fizycznego, prowadzi się bez łączenia tych klas z innymi klasami.

W ocenie Ministra, rozwiązanie prowadzenia zajęć systemem klas łączonych zgodnie z powyższymi zasadami, zwłaszcza jeśli jest akceptowalne przez rodziców, umożliwia funkcjonowanie małej szkoły. Ponadto, nauka w systemie klas łączonych nie jest przeszkodą w realizacji podstawy programowej i jest dopuszczona przepisami prawa. Dlatego w ocenie Ministra, nauczanie w klasach łączonych w Szkole Podstawowej w Nierośnie jest korzystniejsze dla uczniów niż dowożenie do szkoły w Dąbrowie Białostockiej oddalonej o 7 km od Szkoły Podstawowej w Nierośnie.

Na marginesie zauważyć należy, że badania prof. Ryszarda Pęczkowskiego z Uniwersytetu Rzeszowskiego wskazują, że nie należy obawiać się organizacji pracy w klasach łączonych. System ten może nie tylko uchronić szkołę przed jej likwidacją, ale także stwarza uczniom przyjazne warunki nauki szkolnej, w naturalnym otoczeniu społecznym, bez konieczności dowożenia ich do innych szkół i zmagania się z patologiami występującymi w dużych placówkach (zob.

<http://www.portalsamorzadowy.pl/edukacja/klasy-laczone-ratunkiem-dla-malych-wiejskich-szkol,73141.html>). Ponadto jak wynika z przygotowanego dla Ośrodka Rozwoju Edukacji jego opracowania „Funkcjonowanie klas łączonych w polskim systemie edukacji”, systematyczna diagnoza w latach 1995/1996-2011/2012 tego obszaru funkcjonowania klas łączonych dowodzi, że cechą charakteryzującą tę formę organizacji kształcenia, jest systematyczny wzrost efektywności w porównaniu ze szkołami, które nie pracują tym systemem. Wyniki nauczania uczniów Szkoły Podstawowej w Nierośnie, potwierdzone wynikami egzaminów szóstoklasistów potwierdzają powyższe, gdyż wyniki te nie odbiegają od wyników osiągniętych przez uczniów większej Szkoły Podstawowej w Dąbrowie Białostockiej, gdzie nauka odbywa się w tradycyjnym systemie, bez łączenia zajęć. Lepsze warunki lokalowo-dydaktyczne w szkole w Dąbrowie Białostockiej oraz nauka w tradycyjnym systemie, bez łączenia zajęć, nie przekładają się na osiąganie znacznie lepszych wyników nauczania przez uczniów tej szkoły. W ocenie Ministra porównywalne efekty kształcenia w obu szkołach przemawiają za tym aby obie szkoły funkcjonowały równolegle.

Reasumując, w ocenie Ministra Edukacji Narodowej pomimo, że warunki lokalowe w Szkole Podstawowej w Dąbrowie Białostockiej są lepsze niż w Szkole Podstawowej w Nierośnie, to w odniesieniu do innych aspektów takich jak liczebność uczniów w szkole i poszczególnych oddziałach, bliskość szkoły od domu rodzinnego, czy kameralnej atmosfera oraz możliwość indywidualizacji nauczania, opieki i wychowania mają także ogromne znaczenie przy podejmowaniu decyzji o likwidacji przedmiotowej szkoły. Minister nie kwestionuje oceny bazy materialnej szkoły w Dąbrowie Białostockiej. Niewątpliwie warunki lokalowe Szkoły Podstawowej w Dąbrowie Białostockiej są korzystne i dostosowane do specyfiki pracy i potrzeb dużej szkoły. Trudno jest jednak w sposób miarodajny porównywać warunki lokalowe większej i mniejszej szkoły, gdyż ilościowe porównanie będzie korzystniejsze dla dużej szkoły. Dlatego też należałoby oceniać je z uwzględnieniem specyfiki danej szkoły oraz zwracając uwagę czy szkoła jest dostosowana do konkretnych uwarunkowań tj. liczby klas i potrzeb uczniów. Pomimo, że baza lokalowa szkoły w Dąbrowie Białostockiej jest bogatsza (wynikająca z potrzeb dużej szkoły), to baza materialna szkoły w Nierośnie jest wystarczająca do realizacji podstawy programowej w klasach I-VIII i oddziale przedszkolnym. W ocenie Ministra nie zachodzą przesłanki uzasadniające jej likwidację w odniesieniu do warunków lokalowych, demografii, czy organizacji dowożenia uczniów do szkoły. W ocenie Ministra zmiana zarówno szkoły podstawowej jak i placówki przedszkolnej dla młodszych dzieci, w obliczu wcześniejszego porannego wstawania, dłuższych dojazdów do szkoły lub przedszkola i dłuższego czasu przebywania tam, nie będzie korzystną zmianą

poprawiającą warunki edukacji szkolnej i przedszkolnej. Ponadto, w ocenie Ministra, również nie sposób się nie zgodzić ze stwierdzeniem Podlaskiego Kuratora Oświaty, że w obliczu prognoz demograficznych dzieci z oddziału przedszkolnego - 14 w obecnym roku szkolnym – stanowią szansę na rozwój i stabilną liczbę uczniów szkoły w Nierośnie.

Ważnym dla gminy argumentem, poruszonym w piśmie z 20 lutego 2019 r. przedstawiającym uzasadnienie zamiaru likwidacji Szkoły Podstawowej w Nierośnie oraz w uzasadnieniu do zażalenia Burmistrza Dąbrowy Białostockiej, jest aspekt ekonomiczny przedmiotowej likwidacji. W ocenie Ministra Edukacji Narodowej, zgodnie z art. 8 ust. 15 *ustawy – Prawo oświatowe* zakładanie i prowadzenie publicznych szkół podstawowych należy do zadań własnych gmin, więc argumenty natury ekonomicznej nie mogą stanowić zasadniczej przesłanki powzięcia zamiaru likwidacji szkoły.

Odnosząc się do zarzutów strony co do arbitralności argumentów Kuratora, w ocenie organu drugiej instancji zarzuty te nie zasługują na uznanie. Kompetencje kuratora do wyrażania wiążącego stanowiska w przedmiocie likwidacji czy przekształcenia szkoły publicznej prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego wynikają z jego ustrojowej roli jako organu odpowiedzialnego za realizację polityki oświatowej państwa na obszarze danego województwa (art. 51 ust. 1 pkt. 5 *ustawy – Prawo oświatowe*) oraz jako organu nadzoru pedagogicznego, który w szczególności obejmuje swymi działaniami kwestię zapewnienia uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki (art. 55 w związku z art. 51 ust. 1 pkt. 1 *ustawy – Prawo oświatowe*). Wyżej zaprezentowany pogląd znajduje oparcie w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 10 listopada 2006 r. (sygn. I OSK 258/06). Kurator oświaty w trybie art. 89 *ustawy – Prawo oświatowe*, wydaje opinię jako organ realizujący na obszarze danego województwa politykę oświatową państwa oraz jako organ sprawujący nadzór pedagogiczny nad daną szkołą. Przy wydawaniu tej opinii zobligowany jest więc do uwzględnienia nie tylko okoliczności wskazanych w art. 89 ust. 1 *ustawy – Prawo oświatowe*, jak termin likwidacji szkoły, zapewnienie możliwości kontynuowania nauki, dokonanie stosownych zawiadomień o zamiarze likwidacji szkoły, czy też - stosownie do art. 39 ust. 3 *ww. ustawy* - zapewnienie dzieciom określonego transportu do szkoły, ale również te wszystkie aspekty związane z likwidacją szkoły, które odnoszą się do współtworzenia i realizacji regionalnej i lokalnej polityki oświatowej zgodnej w tym względzie z polityką państwa, jak i do zapewnienia uczniom właściwych warunków nauki, wychowania i opieki, co związane jest z realizacją zadań nadzoru pedagogicznego. Wydając

przedmiotową opinię kurator musi odnosić się do przepisów prawa nakładających na organ prowadzący szkołę określone obowiązki, zaś ocena zwłaszcza w zakresie obejmującym aspekty związane z nadzorem pedagogicznym, nie sprowadza się tylko do wskazania konkretnych działań, o których mowa w art. 89 ust. 1 czy art. 39 ust. 3 *ustawy – Prawo oświatowe*, ale właśnie do oceny skutków likwidacji szkoły w kontekście zapewnienia uczniom odpowiednich warunków nauki, wychowania i opieki. W tym też przejawia się uznaniowość przedmiotowej opinii. W związku z tym, jeżeli nawet gmina spełniałaby wszystkie wymogi określone w art. 89 i art. 39 *ustawy – Prawo oświatowe*, to nie nakłada to na kuratora oświaty obowiązku wydania pozytywnej opinii co do zamiaru likwidacji szkoły, bowiem kurator opiniuje przede wszystkim zamiar likwidacji szkoły, a nie spełnienie tylko wymogów ww. przepisów. W ocenie organu II instancji opinia Lubelskiego Kuratora Oświaty nie narusza przepisów prawa w ww. zakresie i mieści się w granicach administracyjnego uznania, zaś zarzuty strony są niezasadne.

Na marginesie Minister zauważa, że problem reorganizacji sieci szkół i dostosowania jej do potrzeb mieszkańców oraz uwarunkowań lokalnych wymaga uzgodnień uwzględniających wszystkie ważne w tym zakresie aspekty, w tym opinie dotyczące zamiaru likwidacji szkoły. W opinii dyrektora, rady rodziców, nauczycieli i pracowników Szkoły Podstawowej w Nierośnie, szkoła funkcjonuje w środowisku lokalnym od prawie 100 lat, dzieci mają zapewnione pełne wsparcie dydaktyczno-wychowawcze i indywidualizację nauczania. Ponadto nauczyciele tej szkoły uważają, że prawdopodobnym jest, że kadra nauczycielska będzie miała trudności ze znalezieniem zatrudnienia w pozostałych szkołach na terenie gminy. Do akt sprawy załączona została także lista rodziców, nauczycieli oraz mieszkańców wsi Nierośno przedstawiająca sprzeciw przeciwko likwidacji przedmiotowej szkoły. Podejmując działania zmierzające do reorganizacji sieci szkół organy gminy nie powinny więc pomijać stanowiska społeczności lokalnej, w tym opinii przeciwko likwidacji szkoły. Niemniej jednak należy podkreślić, że powyżej opisany sprzeciw nie miał bezpośredniego wpływu – w przeciwieństwie do przesłanek merytorycznych - na niniejsze rozstrzygnięcie Ministra Edukacji Narodowej.

Reasumując Minister Edukacji Narodowej stwierdza, że nie jest zasadne stanowisko Skarżącego, że zamiar likwidacji Szkoły Podstawowej w Nierośnie jest dostosowaniem sieci szkół do zmian demograficznych z uwzględnieniem korzyści ekonomicznej gminy. W ocenie Ministra, korzystniejsze dla uczniów jest aby w sieci szkolnej funkcjonowały obie szkoły – w Dąbrowie Białostockiej i w Nierośnie. W ocenie Ministra faktycznym powodem likwidacji Szkoły

Podstawowej w Nierośnie jest przede wszystkim oszczędność finansowa gminy poprzez zmniejszenie liczby szkół podstawowych na jej terenie. Głównym argumentem organizowania i utrzymania sieci szkół podstawowych na danym terenie JST powinna być przede wszystkim korzyść dla społeczności mieszkańców wrażliwa się m.in. poprzez poprawę warunków nauki dzieci tych mieszkańców, a nie tak jak w tym przypadku obniżenie kosztów utrzymania tych szkół, poprzez likwidację funkcjonującej od wielu lat szkoły samorządowej, przy jednoczesnym realizacji obowiązku przekazywania środków na dotowanie 4 szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym są stowarzyszenia. W ocenie Ministra Edukacji Narodowej likwidacja Szkoły Podstawowej w Nierośnie i przeniesienie uczniów i dzieci do szkoły w Dąbrowie Białostockiej (lub w przypadku dzieci do przedszkola w Dąbrowie Białostockiej lub Różanymstoku) może negatywnie wpłynąć na poczucie bezpieczeństwa w czasie dojazdów i w czasie przebywania w wielokrotnie większej szkole lub przedszkolu (jak wskazano wyżej w Szkole w Dąbrowie Białostockiej uczy się ponad 600 uczniów, a w przedszkolu – 130). W związku z powyższym, należy uznać, że negatywna opinia Podlaskiego Kuratora Oświaty w przedmiocie zamiaru likwidacji Szkoły Podstawowej w Nierośnie jest uzasadniona. Minister Edukacji Narodowej, po analizie i ocenie materiału dowodowego w powyższej sprawie stwierdza, że zażalenie Burmistrza Dąbrowy Białostockiej nie zasługuje na uwzględnienie.

Pouczenie:

Na postanowienie służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, wnoszona za pośrednictwem Ministra Edukacji Narodowej w terminie 30 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

PODSEKRETARZ STANU
Maciej Kopeć

Otrzymują:

Burmistrz Dąbrowy Białostockiej

Do wiadomości:

Podlaski Kurator Oświaty

Ministry of Education and Science
Federal Scientific Center of Education
Methodology